

ΦΥΛΛΑΔΙΟ ΑΣΚΗΣΕΩΝ 9

ΠΑΡΑΓΩΓΟΣ ΣΥΝΑΡΤΗΣΗΣ V

1. Να μελετήσετε ως προς την κυρτότητα και τα σημεία καμπής τις συναρτήσεις:

i) $f(x) = \frac{3}{10}x^5 - 2x^4 + 5x^3 - 6x^2 + 7x - 13$

ii) $f(x) = 6e^x + x^3 - 3x^2 + 13x - 21$

iii) $f(x) = \begin{cases} x^3 - 3x + 6, & x \leq 1 \\ x^3 - 9x^2 + 15x - 3, & x > 1 \end{cases}$

2. Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = a^2x^4 - 4ax^3 + 6(2a-1)x^2 - 4x + 11$, $a \in \mathbb{R}$. Να βρείτε για ποιες τιμές του a η C_f έχει σημείο καμπής στο $x_0 = 1$.

3. Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = (x^2 - 4x + 6)e^{x-1}$.

i) Να μελετήσετε την f ως προς την κυρτότητα.

ii) Να βρείτε την εφαπτομένη της C_f στο σημείο της $A(1, f(1))$.

iii) Να αποδείξετε ότι $e^{x-1} \geq \frac{x+2}{x^2-4x+6}$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$.

4. Έστω μια κοίλη συνάρτηση $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$. Να αποδείξετε ότι:

i) $\frac{f(\alpha) + f(\beta)}{2} \leq f\left(\frac{\alpha + \beta}{2}\right)$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$.

ii) $f'(x) < f(x) - f(x-1)$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$.

5. Δίνεται η συνάρτηση δύο φορές παραγωγίσιμη και ο μιγαδικός $z = f''(0) + 2i$. Αν η είναι κοίλη και ο αριθμός $w = \frac{z-i}{z^2}$ είναι

φανταστικός, τότε:

i) να βρείτε την $f''(0)$,

ii) να μελετήσετε την f ως προς την κυρτότητα και να βρείτε τις θέσεις των σημείων καμπής.

6. Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = e^x \ln x - e^x$.

i) Να μελετήσετε την f ως προς την κυρτότητα και να βρείτε τις θέσεις των σημείων καμπής.

ii) Να μελετήσετε την f ως προς την μονοτονία και τα άκρατα.

iii) Να λύετε την ανίσωση: $f\left(2 + \frac{f(x^2 + x + 1)}{e}\right) + e < 0$.

7. Δίνεται πραγματικός αριθμός $\alpha \in (0,1)$ και η συνάρτηση

$$f(x) = \alpha^x - x, \quad x \in \mathbb{R}.$$

i) Να μελετήσετε την f ως προς την μονοτονία και την κυρτότητα.

ii) Να βρείτε τις τιμές του $\lambda \in \mathbb{R}$ για τις οποίες ισχύει:

$$\alpha^{\lambda^2 - 4} - \alpha^{\lambda - 2} = \lambda^2 - \lambda - 2.$$

8. Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = x \ln x - \frac{\lambda x^2}{2} + \frac{3}{2\lambda}$, $\lambda > 0$.

i) Να μελετήσετε την f ως προς την κυρτότητα και να βρείτε τις θέσεις των σημείων καμπής.

ii) Να βρείτε την ελάχιστη τιμή της τεταγμένης του σημείου καμπής της C_f .

9. Δίνεται η παραγωγίσιμη συνάρτηση $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$. Η f είναι κυρτή και

$$\text{ισχύει: } \lim_{x \rightarrow 0} \frac{xf(x) - \eta\mu^2 x}{\sqrt{x^2 + 4} - 2} = -4.$$

i) Να βρείτε τις τιμές $f(0)$ και $f'(0)$.

ii) Να αποδείξετε ότι $f(x) \geq 0$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$.

10. Να υπολογιστούν τα όρια:

i)
$$\lim_{x \rightarrow 1} \frac{2x^2 \ln x - x^2 + 1}{xe^x - 2e^x + e}$$

ii)
$$\lim_{x \rightarrow 0^+} (x \ln x)$$

iii) $\lim_{x \rightarrow -\infty} (x^2 e^x)$.

11. Δίνεται η συνεχής συνάρτηση .

$$f(x) = \begin{cases} \frac{\eta\mu x}{e^x - 1}, & x \neq 0 \\ a, & x = 0 \end{cases}$$

- i) Να βρείτε τον πραγματικό αριθμό a .
- ii) Να αποδείξετε ότι η C_f έχει οριζόντια ασύμπτωτη στο $+\infty$, την οποία και να βρείτε.
- iii) Να αποδείξετε ότι η f είναι παραγωγίσιμη στο 0 και να βρει την εφαπτομένη της C_f στο σημείο της $M(0, f(0))$.
- iv) Να αποδείξετε ότι η f' είναι συνεχής στο 0 .

12. Θεωρούμε τη συνάρτηση f με τύπο $f(x) = x^5 + x^3 + x$, $x \in \mathbb{R}$. Να

αποδείξετε ότι:

- i) η f είναι γνησίως αύξουσα στο $\mathbb{R}$,
- ii) υπάρχει μοναδικός αριθμός $\xi \in (-1, 1)$ τέτοιος, ώστε $f(\xi) = 0$,
- iii) υπάρχουν δύο τουλάχιστον $x_1, x_2 \in (-1, 1)$ τέτοια, ώστε

$$\frac{1}{f'(x_1)} + \frac{1}{f'(x_2)} = \frac{2}{3}$$

iv) η εφαπτομένη της C_f στο σημείο $(-1, f(-1))$ είναι κάθετη στην

ευθεία με εξίσωση $y = -\frac{1}{9}x + 2007$,

v) για κάθε $x < 0$ ισχύει $f(x) \leq 9x + 6$.

- 13.** Θεωρούμε τη παραγωγίσιμη συνάρτηση $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}$ για την οποία ισχύουν $f(1) = 2$ και $xf'(x) - f(x) = x$ για κάθε $x > 0$. Να αποδείξετε ότι:
- i) η συνάρτηση g με τύπο $g(x) = \frac{f(x)}{x} - \ln x$ είναι σταθερή στο $(0, +\infty)$,
  - ii) $f(x) = x \ln x + 2x$, $x \in (0, +\infty)$,
  - iii) η εξίσωση $f(x) = 2006$ έχει μία μόνο πραγματική ρίζα στο διάστημα $(1, 1003)$,
  - iv) η συνάρτηση P με $P(x) = f(x) - e^{x-1}$ έχει ένα μόνο σημείο καμπής, το οποίο και να βρείτε.

14. Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = \ln \frac{e^x - 1}{x}$.

- i) Να βρείτε το πεδίο ορισμού της f .
- ii) Να δείξετε ότι για κάθε $x \in A$ ισχύει $f(x) = x + f(-x)$.
- iii) Να βρείτε τα όρια $\lim_{x \rightarrow +\infty} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow 0} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow -\infty} f(x)$.
- iv) Να μελετήσετε την f ως προς τη μονοτονία και τα ακρότατα.
- v) Να βρείτε το σύνολο τιμών της f .
- vi) Να εξετάσετε αν η f είναι 1-1.
- vii) Να εξετάσετε αν υπάρχει εφαπτομένη της C_f παράλληλη στην ευθεία $y = x + 1$.

15. Έστω f παραγωγίσιμη συνάρτηση στο $[\alpha, \beta]$ με $f'(x) \neq 0$ για κάθε $x \in [\alpha, \beta]$. Να δείξετε ότι:

- i) $f(\alpha) \neq f(\beta)$,
- ii) υπάρχει $x_0 \in (\alpha, \beta)$ τέτοια, ώστε $7f(x_0) = 3f(\alpha) + 4f(\beta)$,
- iii) υπάρχουν $x_1 \in (\alpha, x_0)$ και $x_2 \in (x_0, \beta)$ τέτοια, ώστε $f'(x_1)f'(x_2) > 0$,

iv) αν για την $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ ισχύει επιπλέον ότι $f'(x) < 0$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$, να δείξετε ότι η εξίσωση $f(x) = x$ έχει τουλάχιστον μία λύση στο $\mathbb{R}$.

16. Δίνεται η συνάρτηση f με τύπο: $f(x) = 2\sqrt{x} - \ln x$, $x > 0$.

i) Να βρείτε τις ασύμπτωτες της C_f .

ii) Να μελετήσετε την f ως προς την μονοτονία και τα ακρότατα.

iii) Να βρείτε το σύνολο τιμών της f .

iv) Να δείξετε ότι $f(x) > 0$ για $x > 0$.

v) Να δείξετε ότι $0 < \frac{\ln x}{x} < \frac{2}{\sqrt{x}}$ για $x > 1$.

17. Δίνεται η συνάρτηση f με τύπο: $f(x) = \begin{cases} x^2 + a, & x \leq 2 \\ (e^{x-2} - 1)\ln(x-2), & x > 2 \end{cases} \quad a \in \mathbb{R}$.

i) Να βρείτε:

α) τα όρια $\lim_{x \rightarrow 2} \frac{e^{x-2} - 1}{x-2}$ και $\lim_{x \rightarrow 2} [(x-2)\ln(x-2)]$,

β) τον $\alpha \in \mathbb{R}$, ώστε η f να είναι συνεχής στο $\mathbb{R}$.

ii) Για $a = -4$, να δείξετε ότι η C_f :

α) δεν έχει ασύμπτωτες,

β) έχει τουλάχιστον δύο σημεία με τετμημένες $x_1, x_2 \in (-2, 3)$ στα οποία οι εφαπτομένες της να είναι παράλληλες στον $x'x$.